OS – 104

III Semester B.Com. Examination, October/November 2012
(Repeaters) (2007-08 and Onwards)
LANGUAGE SANSKRIT – III
Drama and Vanijyam Ratnavali and Vanijyam

Time : 3 Hours Max. Marks : 90

***Instruction :** Answer in **Sanskrit, English** or **Kannada**.*

I. **द्वयो:** प्रबन्धं लिखत। **(2×10=20)**

ಯಾವುದಾದರೂ **ಎರಡು** ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

Write an essay on **any two** of the following :

1) संकेतिकाङ्क विमर्श्य लिखत।

ಸಂಕೇತಿಕಾಂಕವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ, ವಿಮರ್ಶಿಸಿ.

Explain critically the संकेतिकाङ्क

2) सागरिकाया: पात्र चित्रणाऽ।

ಸಾಗರಿಕೆಯ ಪಾತ್ರದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

Sketch the character of Sagarika.

3) श्री हर्षमहाकवे: जीवनं, काल:, कृतय:, शैली च विवृणुत।

ಶ್ರೀ ಹರ್ಷಮಹಾಕವಿಯ ಜೀವನ, ಕಾಲ, ಕೃತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಶೈಲಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

Explain about date, life, works and style of poet Sri Harsha.

II. **चतुर्णां** श्लोकनाम् अनुवादं लिखित्वा भावं विवृणुत। **(4×5=20)**

ಯಾವುದಾದರೂ **ನಾಲ್ಕು** ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ವಿವರಿಸಿ.

Translate and explain **any four** of the following :

1) राज्यं निर्जितशत्रु योग्यसचिवे न्यस्त: समस्तो भर:
सम्यक् पालनलालिता: प्रशमिताशेषोपसर्गा: प्रजा:।
प्रद्योतस्य सुता वसन्तसमयस्त्वं चेति नाम्ना धृतिं
काम: काममुपैत्वयं मम पुनर्मन्ये महानुत्सव:॥

2) नीतो विक्रमबाहुरात्मसमतां प्राप्तेयमुर्वीतले
सारं सागरिका ससागरमहीप्राप्त्येकहेतुः प्रिया ।
देवी प्रीतिमुपागता च भगिनीलाभाज्जिताः कोसलाः
किं नास्ति त्वयि सत्यमात्यवृषभे यस्मै करोमि स्पृहम् ।।

3) जितमुडुपतिना नमः सुरभ्यो द्विजवृषभा निरूपद्रवा भवन्तु ।
भवतु च पृथिवी समृद्धसस्या प्रतपतु चन्द्रवपुर्न रेन्द्रचन्द्रः ।।

4) मम कण्ठगताः प्राणाः पाशे कण्ठगते तव ।
अतः स्वार्थः प्रयत्नोऽयं त्यज्यतां साहसं प्रिये ।।

5) संतापो हृदय स्मरानलकृतः संप्रत्ययं सह्यतां
नास्त्येवोपशमोऽस्य तां प्रति पुनः किं त्वं मुधा ताम्यसि ।
यन्मूढेन मया तदा कथमपि प्राप्तो गृहीत्वा चिरं
विन्यस्तस्त्वयि सान्द्रचन्दनरसस्पर्शो न तस्याः करः ।।

6) एष ब्रह्मा सरोजे रजनिकरकलाशेखरः शंकरोऽयं
दोर्भिर्दैत्यान्तकोऽसौ सधनुरसिगदाचक्रचिह्नैश्चतुर्भिः ।
एषोऽप्यैरावतस्यस्त्रिदशपतिरमी देवि देवास्तथान्ये
नृत्यन्ति व्याम्नि चैताश्चलचरणन्नूपुरा दिव्यनार्यः ।।

III. एकस्य गद्यभागस्य अनुवादं लिखत । (1×10=10)

ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿರಿ.

Translate **any one** of the following :

सागरिका – (विलोक्य सभयम्) सुसंगते ज्ञायते पुनरपि स दृष्टवानर आगच्छतीति ।

सुसंगता – (विदूषकं दृष्ट्वा विहस्य) अयि कातरे मा बिभीहि । भर्तुः पार्श्ववर्ती आर्यवसन्तकः खल्वेषः ।

सागरिका – (सस्पृहमवलोक्य ।) सखि सुसंगते दर्शनीयः खल्वयं जनः ।

सुसंगता – अयि सुस्थिते किमनेन दुष्टेन । दूरे भवति खलु सारिका । तदेहि । अनुसरावः ।

अथवा/OR

वासवदत्ता : हञ्जे काञ्चनमाले सत्यमेव मम वेषं कृत्वा सागरिकार्यपुत्रमभिसरिष्यति।

काञ्चनमाला : कथमन्यथा भट्टिन्यै निवेद्यते। अथवा चित्रशालि का द्वारे स्थितो वसन्तक एव ते प्रत्ययमुत्पादयिष्यति।

वासवदत्ता : तेन हि तत्रैव गच्छाव:।

काञ्चनमाला : एत्वेतु भट्टिनी।

IV. त्रयाणां सन्दर्भ सहित विवरणं लिखत। **(3×4=12)**

ಯಾವುದಾದರೂ **ಮೂರನ್ನು** ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿರಿ.

Annotate **any three** of the following :

1) अहो निर्भर: क्रीडारस: परिजनस्य।

2) दृष्टं यद् दृष्टव्यम्।

3) प्रियसखि विषमं प्रेम मरणं शरणं न वरमेकम्।

4) अचिन्त्यो हि मणि मन्त्रौषधीनां प्रभाव:।

5) चतुर्वेदी ब्राह्मण इव ऋच: पठितुं प्रवृत्ता।

6) दुरवगाहा गतिर्देवस्य।

V. द्वयो: लघुटिप्पणीं लिखत। **(2×4=8)**

ಯಾವುದಾದರೂ **ಎರಡು** ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

Write a note on **any two** of the following.

1) यौगन्धरायण:।

2) उदयन:।

3) नान्दी।

4) कुसुमायुधपूजा।

VI. एकस्य उत्तरं प्रबन्धरूपेण लिखत । 12

ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದನ್ನು ಪ್ರಬಂಧ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

Write an essay on **any one** of the following.

a) पण्याध्यक्षस्य कर्तव्यमधिकृत्य लिखत ।

ಪಣ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

Write about the duties of ''पण्याध्यक्ष''

अथवा/OR

शुल्काध्यक्षस्य कर्तव्यमधिकृत्य लिखत ।

ಶುಲ್ಕಾಧ್ಯಕ್ಷನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

Write about the duties of ''शुल्काध्यक्ष''.

b) द्वयोः लघु टिप्पणीं लिखत । **(2×4=8)**

ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

Write short notes on **any two** of the following.

a) कुप्याध्यक्षः ।

b) कौटिल्यः ।

c) अक्षपटले गणनिक्यधिकारः ।

d) स्वदेशे वाणिज्यव्यवहारः ।